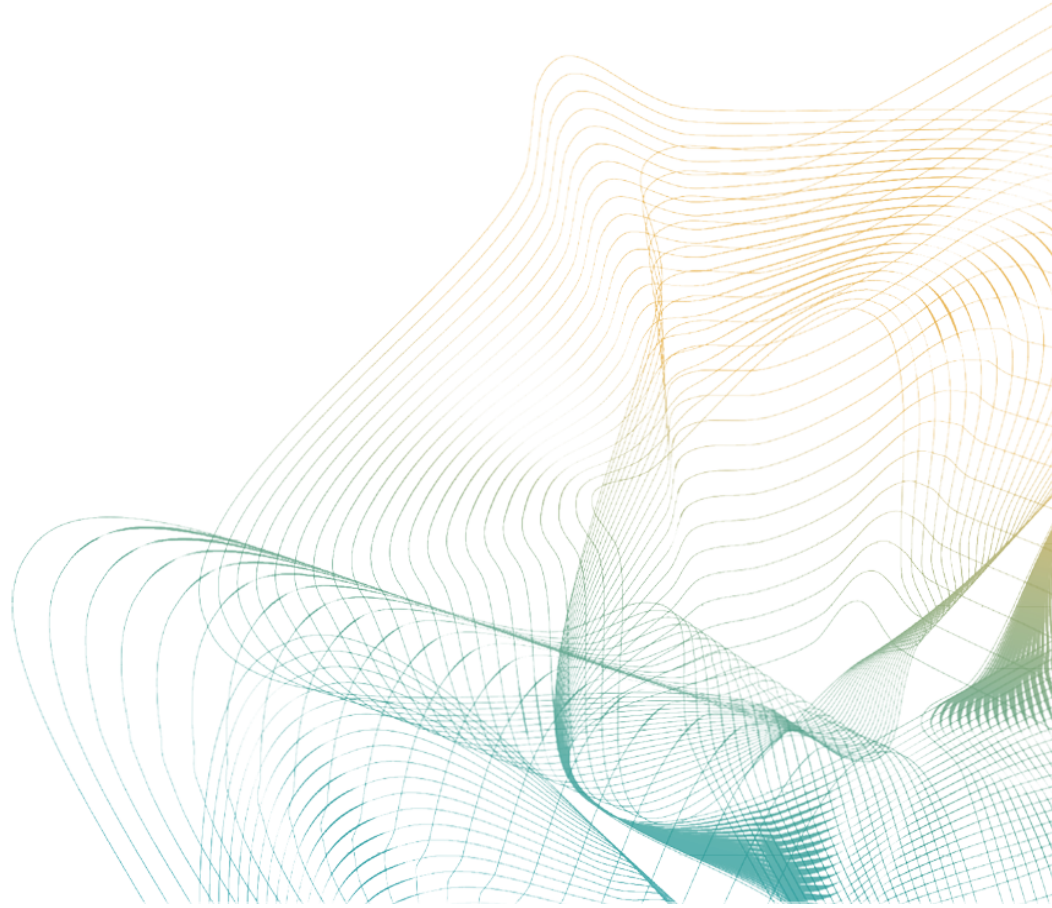

Ocak Ayı Fiyat Gelişmeleri

4 Şubat 2020

Özet

Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 1,35 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,31 puan yükselişle yüzde 12,15 olmuştur. Bu dönemde yıllık enflasyon enerji dışındaki alt gruplarda gerilemiştir. Enerji enflasyonundaki belirgin artışta ise bir önceki yılın aynı dönemindeki düşük baz etkili olmuştur. Bu dönemde gıda fiyatları mevsimsel olarak yüksek bir artış gösterse de, grup yıllık enflasyonu baz etkisiyle gerilemiştir. Temel mal ve hizmet gruplarında yıllık enflasyon sınırlı bir oranda gerilerken, temel mal enflasyonundaki düşüşü KDV indirimine bağlı olarak dayanıklı tüketim grubu sürüklemiştir. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinin yıllık enflasyonu görece yatay seyrederken, eğilimi bir miktar yükselmiştir.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

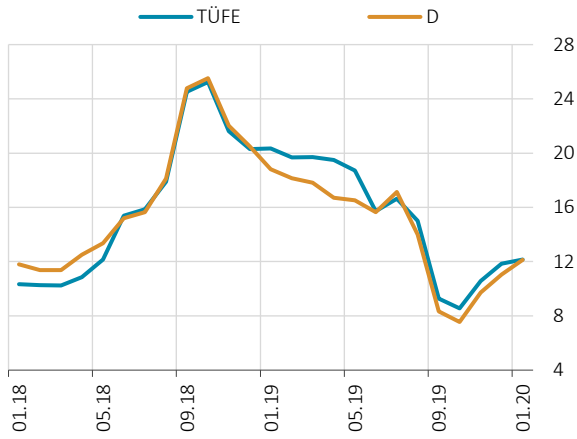

Değerlendirmeler

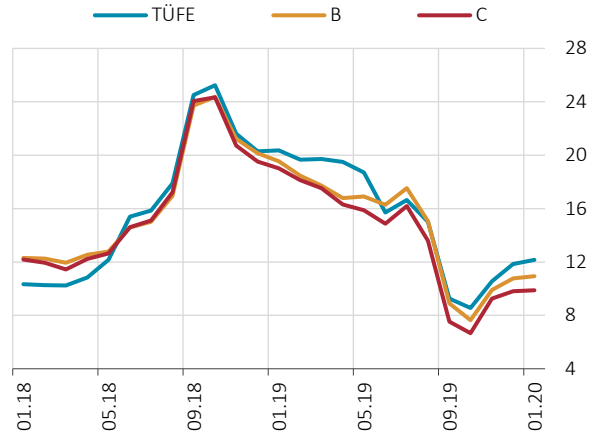
Ocak ayında tüketici fiyatları yüzde 1,35 oranında artmış ve yıllık enflasyon 0,31 puan yükselerek yüzde 12,15 olmuştur (Grafik 1). Bu dönemde B ve C endekslerinin yıllık değişim oranları sırasıyla 0,17 ve 0,07 puan artarak yüzde 10,93 ve 9,88 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 2).

Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre enerji, altın ve hizmet gruplarının katkıları sırasıyla 0,66, 0,06 ve 0,05 puan artarken, gıda, temel mal ve alkol-tütün gruplarının katkıları sırasıyla 0,34, 0,07 ve 0,05 puan azalmıştır.

Grafik 1: TÜFE ve D (Yıllık % Değişim)

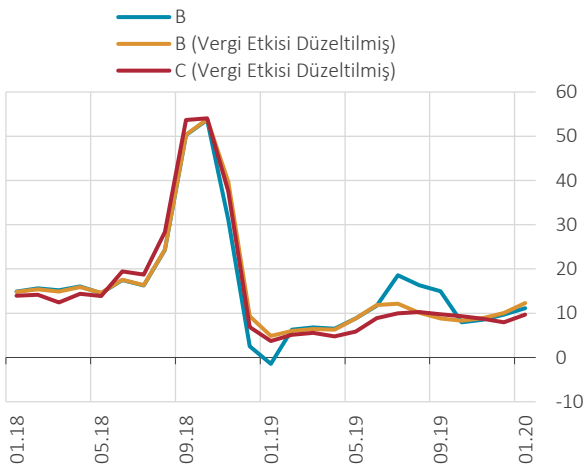

Grafik 2: TÜFE, B ve C (Yıllık % Değişim)

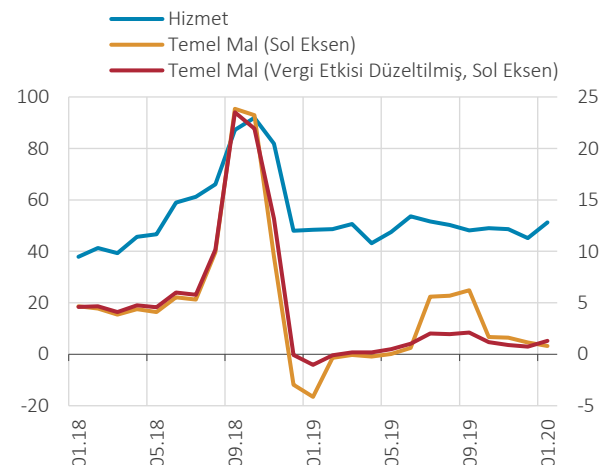

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle üç aylık ortalamalara göre B ve C göstergelerinin eğilimi bir miktar yükselmiştir (Grafik 3). Bu dönemde hizmet grubunun eğilimi artarken, temel mal grubu eğilimi mobilya ürünlerindeki KDV indirimi nedeniyle düşmüştür (Grafik 4). B göstergesinin eğilimindeki yukarı yönlü seyirde işlenmiş gıda fiyat gelişmeleri de etkili olmuştur.

Grafik 3: B ve C Endeksi (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

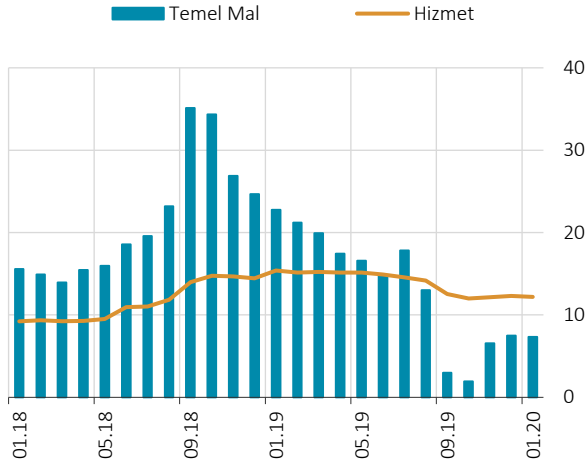
Grafik 4: Temel Mal ve Hizmet (Mevsimsellikten Arındırılmış, Yıllıklandırılmış 3 Aylık Ortalama % Değişim)

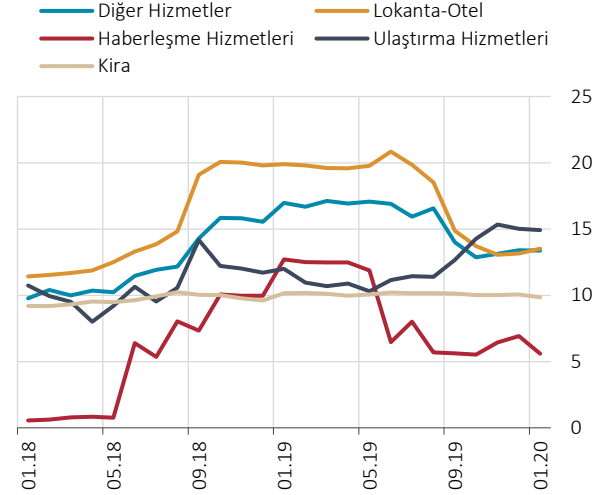
Ocak ayında hizmet fiyatları yüzde 2,00 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu sınırlı bir oranda gerileyerek yüzde 12,20 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde, yıllık enflasyon kira, ulaştırma ve haberleşme gruplarında gerilemiş, lokanta-otel grubunda sınırlı bir miktar artmış, diğer hizmetlerde ise görece yatay seyretmiştir (Grafik 6). Aylık fiyat gelişmelerine bakıldığında, diğer hizmetler grubunda, geçmişe

endeksleme eğilimi gösteren, döviz kuru etkilerini yansıtan ve yeniden değerlendirme oranına göre belirlenen kalemlerin fiyatlarında belirgin artışlar gözlenmiştir. Bu dönemde, özellikle sağlık, bakım-onarım ve eğitim alt kalemlerindeki fiyat gelişmeleri dikkat çekmiştir. Lokanta-otel grubunda fiyatlar gerek konaklama gerekse yemek hizmetlerinde yükselmiştir. Geçmişe endeksleme davranışının izlendiği kira grubunda aylık fiyat artışı yüzde 1,14 oranında gerçekleşmiş ve eğilim önceki aylara kıyasla güçlenmiştir.

Grafik 5: Temel Mal ve Hizmet (Yıllık % Değişim)

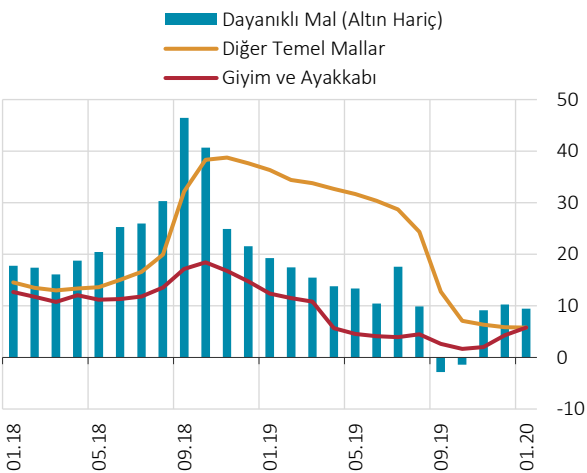

Grafik 6: Hizmetler (Yıllık % Değişim)

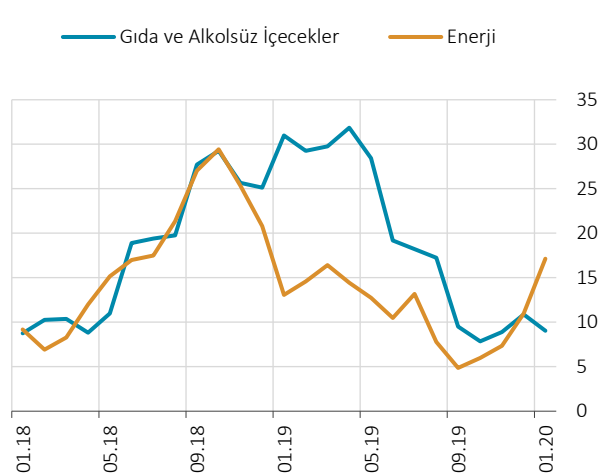

Temel mal grubu yıllık enflasyonu Ocak ayında 0,13 puan gerileyerek yüzde 7,35 olmuştur (Grafik 5). Bu dönemde yıllık enflasyon dayanıklı mal grubunda gerilerken, giyim ve ayakkabı grubunda yükselmiş, diğer temel mallar grubunda ise yatay bir seyir izlemiştir (Grafik 7). Mobilya ürünlerinde KDV indiriminin (yüzde 18'den yüzde 8'e) etkisi fiyatlara büyük ölçüde yansımış, bu doğrultuda dayanıklı mal fiyatları yüzde 0,94 oranında gerilemiştir. Diğer taraftan, giyim ve ayakkabı grubunda sezon indirimi bir önceki yıla kıyasla daha sınırlı bir oranda gerçekleşmiştir.

Grafik 7: Temel Mallar (Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Gıda ve Enerji (Yıllık % Değişim)

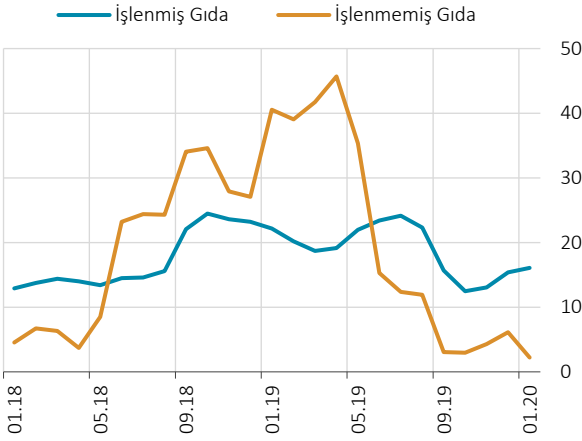

Enerji fiyatları Ocak ayında aylık yüzde 1,11 oranında artmıştır (Tablo 1). Bu gelişmede şebeke suyu fiyatlarında gözlenen yüzde 5,97'lik yükseliş belirleyici olmuştur. Uluslararası petrol fiyatlarındaki düşüş karşın, döviz kuru gelişmeleri nedeniyle akaryakıt fiyatları yüzde 0,55 oranında artmıştır. Enerji yıllık enflasyonu bir önceki yılın aynı döneminde elektrik, doğalgaz ve şebeke suyu fiyatlarındaki indirimlere bağlı düşük baz etkisiyle 6,16 puan artarak yüzde 17,14'e yükselmiştir (Grafik 8).

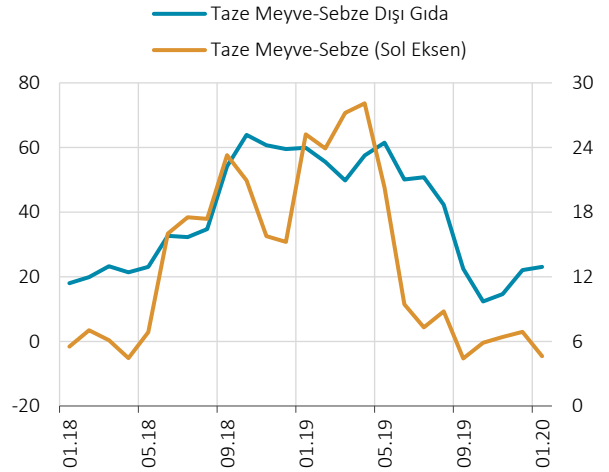
Gıda ve alkolsüz içecekler yıllık enflasyonu Ocak ayında 1,85 puan azalarak yüzde 9,04 olmuştur (Grafik 8 ve Tablo 2). Bu gelişmede bir önceki yıldan gelen yüksek baz etkisiyle yıllık enflasyonu gerileyen işlenmemiş gıda fiyatları belirleyici olurken, yıllık enflasyon işlenmiş gıdada bir miktar artmıştır. İşlenmemiş gıda fiyatları temelde taze meyve-sebze fiyatlarının etkisiyle mevsimsel olarak güçlü bir artış göstermiş, ancak yüksek baz ile grup yıllık enflasyonu 3,88 puan azalarak yüzde 2,22 olarak gerçekleşmiştir (Grafik 9). Diğer işlenmemiş gıda grubunda ise kırmızı et, patates ve yumurta fiyatlarındaki artışlar öne çıkmıştır. Ocak ayında işlenmiş gıda grubunda aylık fiyat artışı yüzde 1,48 ile ekmek ve tahıllar ile süt ürünleri öncülüğünde yüksek artış eğilimini devam ettirmiş; grup yıllık enflasyonu yüzde 16,08'e yükselmiştir (Grafik 9). Bu gelişmelerle, taze meyve ve sebze dışı gıda grubunda yıllık enflasyon yüzde 12,92'ye yükselmiştir (Grafik 10).

Ocak ayında, alkol-tütün ürünleri fiyatları otomatik mekanizma çerçevesinde maktu ÖTV'de öngörülen artışın ilk altı ay için yapılmamasının etkisiyle yatay seyretmiştir.

Grafik 9: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda
(Yıllık % Değişim)

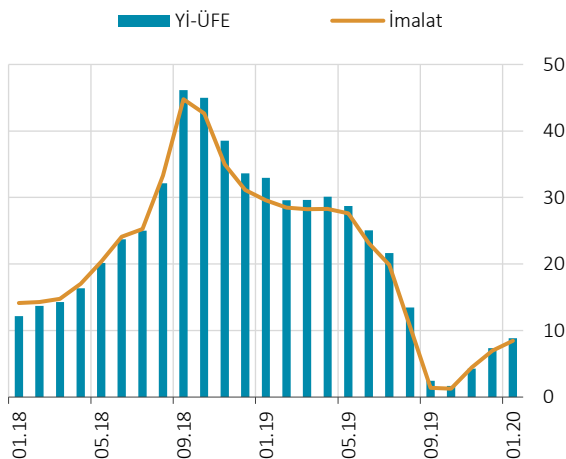
Grafik 10: Taze Meyve-Sebze ve Diğer Gıda
(Yıllık % Değişim)

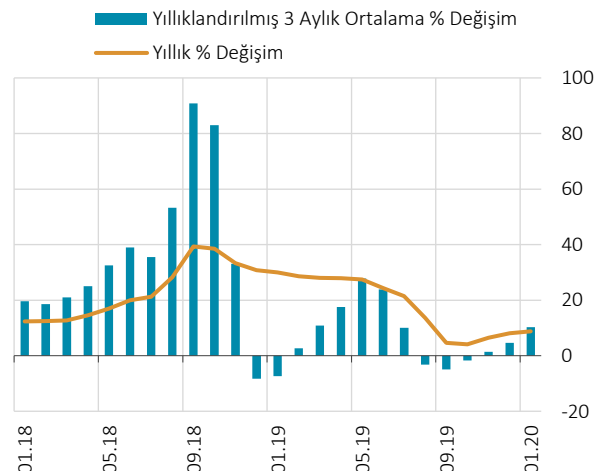
Yİ-ÜFE

Yurt içi üretici fiyatları Ocak ayında yüzde 1,84 oranında artmış, yıllık enflasyon 1,48 puan yükselerek yüzde 8,84 olmuştur (Grafik 11, Tablo 3). Bu dönemde petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının ana eğilimi yükselmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Yİ-ÜFE ve İmalat (Yıllık % Değişim)

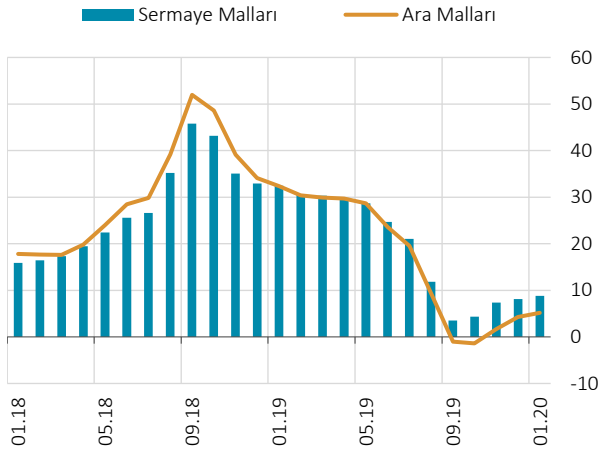

Grafik 12: Petrol ve Ana Metal Hariç İmalat

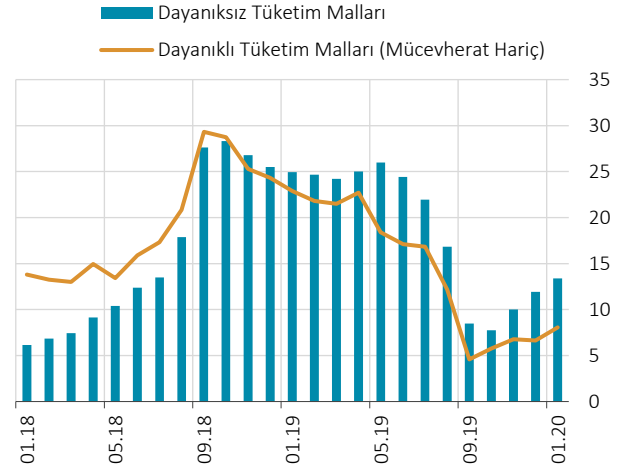

Ana sanayi gruplarına göre incelendiğinde, yıllık enflasyon enerji grubunda belirgin olmak üzere tüm alt gruplarda artmıştır (Tablo 3, Grafik 13 ve Grafik 14). Ara malı grubu fiyatlarındaki artış alt kalemler geneline yayılırken, sermaye mallarında metal yapı ürünleri, motorlu kara taşıtları ve parça ve aksesuarları ile makineler etkili olmuştur. Dayanısız tüketim mallarında gıda imalatı fiyat artışları ön plana çıkarken, dayanıklı tüketim malları grubunda ulaşım araçları ve mücevherat kalemlerindeki fiyat artışları belirleyici olmuştur. Enerji grubunda petrol ürünleri ile elektrik ve su fiyatlarındaki artışlar dikkat çekmiştir. Sonuç olarak, tüketici enflasyonu üzerinde üretici fiyatları kaynaklı baskıların geçmiş aylara kıyasla bir miktar arttığı izlenmiştir.

Grafik 13: Ara ve Sermaye Malları (Yıllık % Değişim)

Grafik 14: Tüketim Malları (Yıllık % Değişim)

Tablolar

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ocak 2020	Ocak 2019	Ocak 2020	Ocak 2019
TÜFE	1,35	1,06	12,15	20,35
1. Mallar	1,07	0,66	12,11	22,37
Enerji	1,11	-4,20	17,14	13,06
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	4,65	6,43	9,04	30,97
İşlenmemiş Gıda	8,22	12,33	2,22	40,54
Taze Meyve-Sebze	20,26	29,71	-4,56	64,11
Diğer İşlenmemiş	1,97	2,24	7,66	27,02
İşlenmiş Gıda	1,48	0,88	16,08	22,15
Ekmek ve Tahıllar	2,02	1,22	17,51	21,91
Diğer İşlenmiş	1,19	0,70	15,31	22,28
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	-1,28	-1,37	12,49	20,26
Temel Mallar	-1,99	-1,87	7,35	22,75
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	-0,94	-0,22	9,47	19,30
Giyim ve Ayakkabı (*)	-6,81	-8,13	5,82	12,35
Diğer Temel Mallar	0,41	0,45	5,79	36,31
Alkollü İçecekler ve Tütün	-0,02	0,62	42,21	2,63
Altın	6,31	3,67	29,49	37,66
2. Hizmetler	2,00	2,09	12,20	15,40
Kira	1,14	1,33	9,85	10,17
Lokanta ve Oteller	1,39	1,07	13,52	19,89
Ulaştırma Hizmetleri	0,75	0,85	14,92	12,00
Haberleşme Hizmetleri	-0,08	1,18	5,59	12,71
Diğer Hizmetler	4,02	4,05	13,36	16,98
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	0,34	0,18	10,93	19,55
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	0,10	0,04	9,88	19,02
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	0,56	-0,42	12,13	18,81
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,32	1,66	9,58	22,53

Kaynak: TÜİK.

(*) Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2020		Ocak 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
TÜFE	100	1,35	12,15	1,06	20,35
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	22,77	4,65	9,04	6,43	30,97
Alkollü İçecekler ve Tütün	6,06	-0,02	42,21	0,62	2,63
Giyim ve Ayakkabı	6,96	-6,65	6,00	-7,95	12,47
Konut	14,34	1,20	14,76	-3,10	17,16
Ev Eşyası	7,77	-1,44	7,51	0,65	29,07
Sağlık	2,80	3,96	14,07	3,56	17,99
Ulaştırma	15,62	0,87	12,95	0,20	14,71
Haberleşme	3,80	-0,25	2,14	0,74	11,54
Eğlence ve Kültür	3,26	1,86	5,66	3,18	23,15
Eğitim	2,58	0,64	15,11	0,07	10,02
Lokanta ve Oteller	8,67	1,39	13,52	1,07	19,89
Çeşitli Mal ve Hizmetler	5,37	4,88	15,01	3,62	29,63

Kaynak: TÜİK.

Tablo 3: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık	Ocak 2020		Ocak 2019	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	1,84	8,84	0,45	32,93
Madencilik	3,23	2,33	12,76	2,83	22,50
İmalat	89,22	1,85	8,45	0,47	29,61
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	85,25	1,68	8,05	0,59	29,67
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	75,47	1,55	8,73	0,96	29,96
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	6,61	0,95	13,07	0,38	92,80
Su Temini	0,95	5,46	4,27	-6,88	2,80
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		1,36	5,15	0,51	32,36
Dayanıklı Tüketim Malları		2,60	8,93	1,02	23,67
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		2,22	8,06	0,86	22,90
Dayanısız Tüketim Malları		1,71	13,37	0,42	24,95
Sermaye Malı		2,55	8,78	1,90	32,43
Enerji		3,01	13,75	-1,27	61,49

Kaynak: TÜİK.